

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«АМЕРИКАНСЬКИЙ ТА БРИТАНСЬКИЙ ПАРЕМІЙНИЙ
ПРОСТІР: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ»**

Виконала: магістрантка 2 курсу,
групи Ang1-M20z
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Англійська мова і
зарубіжна література)

Колодій Юлія Мирославівна

Керівник: Кришталюк Г. А.,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Рецензент: Яремчук І. М.,
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри німецької мови

Кам'янець-Подільський – 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПАРЕМІЙНА СИСТЕМА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	7
1.1. Лінгвонаціональні ціннісні орієнтири американців та британців.....	7
1.2. Англійськомовна пареміологія.....	21
1.2.1. Пареміологія як філологічна наука.....	22
1.2.2. Етимологія терміну «паремія».....	24
1.2.3. Сучасні класифікації паремій.....	29
1.2.4. Жанрова різноманітність паремій.....	31
1.3. Прислів'я як об'єкт вивчення пареміології.....	33
1.3.1. Визначення терміну «прислів'я».....	33
1.3.2. Походження англійських прислів'їв.....	42
1.3.3. Джерела англійських прислів'їв.....	44
Висновки до розділу	46
РОЗДІЛ 2. ПАРЕМІЙНА ОБ'ЄКТИВАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ КОНЦЕПТІВ	48
2.2. Концепти в сучасній пареміології.....	48
2.3. Вербалізація концепту ЛЮБОВ в американських і британських прислів'ях.....	54
2.4. Вербалізація концепту РОБОТА в американських і британських прислів'ях.....	63
2.5. Вербалізація концепту РАДІСТЬ в американських і британських прислів'ях.....	71
Висновки до розділу	77
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82

ВСТУП

Паремійний корпус будь-якої мови – це своєрідний менталітет (система комплексів), що відображає систему переконань, цінностей, поглядів і уявлень, а також зберігає досвід попередніх поколінь у вигляді паремій, таким чином, значно розширюючи мовну картину світу носія тієї чи іншої мови.

Теоретичні питання пареміології, історія виникнення та походження, їх функціонування та класифікація знайшли відображення у працях багатьох лінгвістів і мовознавців: Пермяков Г. Л. [57], Даль В. І. [19], Кунін А. В. [40], Кочерган М. П. [36], Карлінський А. Є. [33], Ожегов С. І. [54] та інші.

У науці прислів'я позначають терміном «паремії». До складу паремій також входять: веллерізми, сентенції, девізи, слогани, афоризми, загадки, прикмети та інші вислови. В американській та британській культурі паремій є чимало, тому дослідження цих елементів народної спадщини є невід'ємною частиною світобачення народу. Зокрема, найактуальнішим буде саме зіставлення висловів двох націй, в першу чергу, задля визначення спільних та відмінних рис. Таке порівняння дає нам можливість зрозуміти, як два різних етноси сприймають навколишній світ, як інтерпретують та висловлюють свої емоції, як трактують різноманітні події та явища. Саме паремії допомагають зануритися в ментальний світ британців та американців. Тому, проведення паралелей прислів'їв та пошук їх еквівалентів в дуже схожих і таких різних культурах є нерозривною складовою вивчення мовно-культурних особливостей двох народів.

Актуальність теми. «Прислів'я вчить, як на світі жити» – це, мабуть, одна з найпоширеніших фраз, що використовується в повсякденному житті звичайної людини вже не один вік. В американській та британській культурі протягом багатьох століть відбувалося становлення народних уявлень та знань, які вирізняються своєю надзвичайною красою, багатством та розмаїттям. Американський та британський етнос має багату культуру, величезний скарб якої складається з цінностей, надбаних багатьма поколіннями. Одними із таких цінностей є прислів'я. Зокрема, влучні та образні вислови, що містять повчальний характер називають – прислів'ями.

З плином часу деякі паремії несуттєво, проте змінюються, тому, щоб не вносити корективи в майбутньому сьогодні є актуальним зберегти їх автентичний стан з наголосом на зіставний аспект. Таким чином, актуальність даної проблеми не викликає жодного сумніву, адже є однією з важливих складових пізнання американського та англійського світів.

Об'єкт дослідження – американський та британський паремійний простір.

Предмет дослідження – конструювання національно-культурної спадщини двох народів шляхом методу зіставлення.

Мета роботи – на основі літератури та джерел комплексно дослідити та проаналізувати паремії крізь призму концептів для встановлення особливостей американської та британської національної специфіки.

Означена мета потребує виконання наступних **завдань**:

- з'ясувати специфіку національно-ціннісних орієнтирів американців та британців;
- охарактеризувати англійськомовну пареміологію, як національно-культурний складник;
- проаналізувати спільні та відмінні паремії британського та американського етносів;
- дослідити англійськомовні прислів'я крізь призму концептів ЛЮБОВ, РОБОТА, РАДІСТЬ.

Для досягнення поставленої мети і завдань були використали такі **методи**:

1. Загальнонаукові методи – аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, аналогію, класифікацію.
2. Спеціально-науковий – метод концептуального аналізу (пареміологічний аналіз).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для навчання англійської мови в таких курсах, як лексикологія, фразеологія, порівняльна типологія, лінгвістика.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що:

– на основі обраної літератури, зокрема, іноземної, охарактеризовано американську та британську народно-культурну спадщину в пареміологічному контексті;

– встановлено види паремій, які притаманні обом народам, зокрема, виділені спільні та відмінні риси;

– проаналізовано декілька концептів, вералізованих англомовними прислів'ями.

Апробація результатів дослідження. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження обговорювались на наукових конференціях: IX Міжнародна студентська Інтернет-конференція «Мова у міждисциплінарному контексті безперервної освіти» (1 – 7 квітня 2021 р.); XIX Міжнародна студентська конференція «МОВА, ОСВІТА, КУЛЬТУРА: Інтеграційні тенденції в сучасному світі» (26 березня 2021 р.), звітній науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками науково-дослідної роботи у 2021 – 2022 навчальному році (5 жовтня 2021 р.).

Структура дослідження побудована за проблемно-хронологічним принципом: складається зі вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури і. Основна частина складається із двох розділів, поділених на параграфи.

У **вступі** зазначається актуальність дослідження, визначається мета та завдання згідно даної теми, визначається об'єкт та предмет наукової роботи, фіксуються методи, що використовувались, а також подається апробація результатів дослідження. Загальний обсяг роботи становить 92 сторінки.

У першому розділі «**Паремійна система англійської мови**» подається значення «мовної картини світу» та розглядаються національні ціннісні орієнтири американців та британців. Пареміологія розглядається, як розділ комплексної гуманітарної науки філології. Зокрема, проводиться аналіз етимології терміну “пареміологія”, наводяться приклади сучасної класифікації паремій за допомогою лексико-семантичних особливостей, а також визначається жанрова різноманітність паремій. Особливе місце посідають прислів'я, адже

виступають практичною частиною даного дослідження. Нами проаналізовано значення самого слова та виділено міжнародну систему класифікації прислів'їв. Його походження

У другому розділі **«Паремійна об'єктивація англійськомовних концептів»** досліджуються концепти крізь призму пареміологічного простору, здійснено аналіз прислів'їв з метою порівняння концептів. У ході дослідження було відібрано, порівняно та проаналізовано 169 англійських прислів'їв, які відображають ставлення до таких концептів як «ЛЮБОВ», «РОБОТА», «РАДІСТЬ».

Список використаних джерел містить 131 позицію.

ВИСНОВКИ

На основі викладеного матеріалу можна зробити такі висновки до дослідження.

Людина як суб'єкт пізнання є носієм певної системи знань, уявлень, думок про об'єктивну реальність. Ця система в різних науках називається картиною світу і розглядається з різних сторін. Мовна картина світу – це сукупність знань, які відображені в мовній формі. Мовна картина світу – сукупність світоглядних знань про світ, сукупність предметного змісту, яким володіє людина. Мовна картина світу обумовлена культурою (традиціями, звичками), національним менталітетом, національним характером, укладом життя, природою та ландшафтом, вихованням, навчанням та іншими факторами.

У даній роботі розглянуто національний характер американців та британців. Національні риси характеру британців – це стабільність і постійність, терпимість і невторчання в чужі справи, замкнутість і індивідуалізм, стриманість, надзвичайна ввічливість і коректність, дух самостійності, воля і витримка, палка прихильність до власної країни, до свого дому, присутність духу у важких ситуаціях.

До характерних рис американців відносяться – незалежність, енергійність, заповзятливість, працьовитість, професіоналізм, доброзичливість, життєрадісність, патріотизм.

Крім цього, у роботі ми зупинилися на комплексному розділі гуманітарної науки філології – пареміології. Це наука, яка включає в себе стилістику, лінгвістичні та літературознавчі методи дослідження. Щоправда, до XIX століття пареміологія вважалася частиною фразеології і її не виділяли, як окрему науку. Безпосереднім об'єктом пареміології виступає – паремія. Паремія – самостійна фразеологічна одиниця, що повністю розкривається у мовному вжитку.

У межах пареміології прослідковуються такі жанри паремій: прислів'я, приказки, велерізми, девізи, слогани, афоризми, максими, загадки, прикмети. Ключова роль нашого дослідження дісталася прислів'ям. Прислів'ями

називають влучні та образні вислови, що містять повчальний характер, вони завжди мають закінчену думку та несуть у собі певний висновок.

У роботі проаналізовано приклади сучасної класифікації паремій за допомогою лексико-семантичних особливостей і виділили такі типи: алфавітна класифікація (прислів'я та приказки розподіляються в алфавітному порядку); класифікація за опорними словами (прислів'я розподіляються за ключовими словами); монографічна класифікація (впорядковуються за місцем або за часом їх збирання); генетична класифікація (систематизується за принципом виникнення, зокрема за мовою та народом); тематична (відбувається за темами висловлювання, тобто, за змістом); опорно-лозунгова класифікація (передбачає формування паремійних "гнізд", тобто, всіх варіантів одного ключового слова); історико-тематична (притаманна радянським виданням, де поділ на теми відбувається за суспільно-ідеологічним принципом).

Об'єктом даного дослідження були обрані прислів'я. Прислів'я – це добре відома фраза або речення, що дає пораду або говорить щось загалом правдиве. Говорячи більш детально, прислів'я – це короткі, загальновідомі народні речення, які містять у собі мудрість, правду, мораль та традиційні погляди у метафоричній, фіксованій та запам'ятовуючій формі, яка передається з покоління в покоління. В роботі розглянуті саме американські та британські прислів'я.

У ході дослідження було відібрано, порівняно та проаналізовано 169 англійських прислів'їв, які відображають ставлення до таких концептів як «ЛЮБОВ», «РОБОТА», «РАДІСТЬ».

Концепт – це психічна структура, яка представляє знання індивіда про певну частину світу. Як частина картини світу концепт відображає ціннісні орієнтації особистості та всієї мовної спільноти.

Згідно з дослідженнями концепт «ЛЮБОВ» розглядається з двох сторін: позитивної та негативної. Американці та британці проявляють ознаки любові через такі якості: довіра, турбота, повага один до одного.

Концепт «РОБОТА» розглядається швидше з позитивної сторони. Загалом можна говорити про високий ступінь поваги англійців та американців до трудової діяльності, а також до працівників, які майстерно та своєчасно виконують свою роботу. Також вони висміюють байдикування.

Концепт «РАДІСТЬ» розглядається з позитивної сторони та проявляється любов'ю до праці, природи, сімейного життя, праці.

Отже, вивчивши все вищевикладене, стає очевидним, що мова і культура нерозривно пов'язані між собою, і своєрідність культур безпосередньо через мову відбивається у багатьох сферах життя англійського та американського народів. Зокрема, вдалося це зрозуміти завдяки вітчизняному та зарубіжному колу дослідників, що зосередили свою увагу на вивченні американського та британського паремійного простору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абакумова О.Б. Семантика и прагматика пословиц и поговорок в дискурсе. *Вектор науки Тольяттинского государственного университета*. 2010. №4. С. 105 – 107. URL: http://edu.tltsu.ru/sites/sites_content/site1238/html/media66529/22-Abakumova.pdf (Дата обращения; 12. 09. 2021).
2. Аскольдов С.А. Концепт и слово. *Русская словесность: От теории словесности к структуре текста*. М.: Academia, 1997. С. 267 – 279.
3. Баранов А.Н., Добровольский Д.О. Аспекты теории фразеологии. М.: Знак, 2008. 656 с.
4. Блох М. Я. Концепт и картина мира в философии языка. М.: Пространство и Время, 2010. №1. С. 37 – 40. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontsept-i-kartina-mira-v-filosofii-yazyka>.
5. Большой фразеологический словарь русского языка. Значение. Употребление. Культурологический комментарий. / Ответственный редактор Телия В.Н. М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2006. 784с.
6. Брудный А.А. Психологическая герменевтика. М.: Наука, 2005. 336 с.
7. Вайсгербер Й.Л. Язык и философия. М.: Едиториал УРСС, 1993. №2. С. 111 – 112.
8. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов. М.: Языки славянской культуры, 2001. 288 с.
9. Верещагин Е.М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного: Методическое руководство. М.: Русский язык, 1983. 246 с.
10. Волошкина И.А. Портрет человека в паремиологии. *Единство системного и функционального анализа языковых единиц* / под ред. О.Н. Прохоровой, С.А. Моисеевой. Белгород, 2006. Вып. 9. 25 с.
11. Воркачев С.Г. Методологические основания лингвоконцептологии. *Аспекты метакоммуникативной деятельности*. Воронеж: ВГУ, 2001. 21 с.
12. Воробьев В.В. Лингвокультурология: теория и методы. М.: Русский язык, 1997. 298 с.

13. Воробьева В. В., Саяховой Л. Г. Языковая личность: лингвокультурология, лингводидактика, лексикография. Уфа: РИО БашГУ, 2002. 252 с.
14. Гончарова Н.Н. Языковая картина мира как объект лингвистического описания. *Известия Тульского государственного университета. Гуманитарные науки*. 2012. №2. 398 с. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ya-zukovaya-kartina-mira-kak-obekt-lingvisticheskogo-opisaniya> (Дата обращения: 16. 09. 2021).
15. Горбачева И.Е. Языковая картина мира как объект исследования. URL: <http://www.kmvis.com/downloads/10gorbach1.pdf>
16. Григорян А. Г. Пословица в зеркале пословицы. *Славянское и балканское языкознание: Структура малых фольклорных текстов*. М.: Наука. С. 216 – 227.
17. Грузберг Л.А. Концепт. Стилистический энциклопедический словарь русского языка. М.: Наука, 2006. 696 с.
18. Гумбольдт В. Избранные труды по языкознанию. М.: Прогресс, 1984. 400 с.
19. Даль В.И. Пословицы русского народа. М.: Эксмо, ННН, 2003. 616 с.
20. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка. у 4 т. М.: Бизнессофт, 2004. 508 с.
21. Джидарьян И.А. Представление о счастье в российском менталитете. СПб: Знание, 2001. 242 с.
22. Дмитриева Ю.В. Эмоциональный концепт «радость» и его отражение лексико-фразеологическими средствами языка (на материале английского, немецкого и русского языков). *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов: Грамота, 2016. № 6. Ч. 1. С. 108 – 110.
23. Дубровин М.И. Английские и русские поговорки в иллюстрациях. М.: Просвещение, 1995. 150 с.
24. Дуденко О. В. Номінативна та комунікативна природа українських паремій: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 2002. 19 с.
25. Ефремова Т.Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. М.: Русский язык, 2000. 1088 с.

26. Жуков В.П. Паремиологическая теория и семантическая классификация пословиц. *Вестник Новгородского государственного университета им. Ярослава Мудрого*. Научно-теоретический и прикладной журнал. 2014. №77. С. 18 – 21. URL: <http://www.novsu.ru/vestnik/vestnik/i.78099/?article=1092832> (Дата обращения: 04. 10. 2021).
27. Жуков В.П. Словарь русских пословиц и поговорок. М.: Советская энциклопедия, 1966. 535 с.
28. Жуков В.П. Словарь русских пословиц и поговорок: около 1200 пословиц и поговорок. 7-е изд. М.: Русский язык, 2000. 544 с.
29. Залевская А. А. «Образ мира» vs «языковая картина мира». *Картина мира и способы ее репрезентации: научные доклады конференции «Национальные картины мира: язык, литература, культура, образование»* / ред. Л.И. Гришаева, М.К. Попова. Воронеж: ВГУ, 2003. С. 41 – 47.
30. Иванова Е.В. Пословичная концептуализация мира (на материале английских и русских пословиц): дис. ... д-ра. филол. наук: 10.02.20. СПб., 2004. 414 с.
31. Карасик В.И. Эпиномы как смысловые образования. *Интеграционные процессы в коммуникативном пространстве регионов: матер. межд. конф.* Волгоград: ВГУ, 2010. С. 120 – 131.
32. Карасик В.И., Слышкин Г.Г. Лингвокультурный концепт как единица исследования. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики: сб. науч. тр. / под ред. И. А. Стернина*. Воронеж: ВГУ, 2001. С. 75 – 80.
33. Карлинский А.Е. Избранные труды по теории языка и лингводидактике. Алматы, 2007. С. 143 – 161.
34. Кармин А.С. Основы культурологии: мифология культуры. СПб.: Лань, 1997. 512 с.
35. Колесов В.В. Концепт культуры: образ – понятие – символ. *Вестник Санкт-Петербургского университета*. 1992. Вып. 3. С. 30 – 40.
36. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Київ, 2006. 464 с.
37. Кубрякова Е.С. О современном понимании термина «концепт» в лингвистике и культурологии. Реальность, язык и сознание. *Международный*

- межвузовский сборник научных трудов.* Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р. Державина, 2003. Вып. 2. С. 67 – 75.
38. Кубрякова Е.С. Роль словообразования в формировании языковой картины мира. *Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира* / отв. ред Б. А. Серебренников. М.: Наука, 1988. С. 141 – 172.
39. Кузнецова Е.П. Паремии в английской фразеологии. Альманах современной науки и образования. М.: Грамота, 2015. № 1(91). С. 64 – 68.
40. Кунин А.В. Большой англо-русский фразеологический словарь. М.: Медиа, 2005. 1210 с.
41. Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка. М.: Высшая школа, 1996. 381 с.
42. Лазутин С.Г. Русские народные лирические песни, частушки и пословицы. М.: Высшая школа, 1990. 250 с.
43. Лихачев Д.С. Концептосфера русского языка. М.: Academia, 1997. С. 280 – 288.
44. Лучинина Е.Н. Лингвокультурология в системе гуманитарного знания. *Критика и семиотика. Тверский государственный университет.* Тверь, 2004. С. 238 – 243.
45. Ляпин С. Х. Концептология: к становлению подхода. Архангельск: Изд-во Поморского университета, 1997. № 1. С. 32 – 45.
46. Мамонтов А.С. Язык и культура: основы сопоставительного лингвострановедения: автореферат дис. ... доктора филологических наук: 10.02.19. Москва, 2000. 53 с.
47. Маслова В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. М.: Академия, 2010. 208 с.
48. Маслова В.А. Современные направления в лингвистике. М.: Академия, 2008. 266 с.
49. Милосердова Е.В. Национально-культурные стереотипы и проблемы межкультурной коммуникации. М.: ИЯШ. 2004. №3. С. 82 – 85.

50. Мокиенко В.М. Современная паремиология (лингвистические аспекты). СПб: Мир русского слова, 2010. № 3. С. 6 – 20. URL: <http://mirs.ropryal.ru/mirs-2010-3/> (Дата обращения: 17. 10. 2021).
51. Морковкин В.В. Русские агнонимы: слова, которые мы не знаем. М.: Институт, 1997. 414 с.
52. Нерознак В.П. От концепта к слову: к проблеме филологического концептуализма. Омск, 1998. С. 80 – 85.
53. Овчинников В.В. Корни дуба. Впечатления и размышления об Англии и англичанах. 1980. с. 22
54. Ожегов С.И., Шведова Н.Ю. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений. 4-е изд. и доп. М.: ООО «А ТЕМП», 2006. 944 с.
55. Ощепкова В.В. Язык и культура Великобритании, США, Канады, Австралии, Новой Зеландии. М.: ГЛОССА, 2004. 336 с.
56. Павловская А.В. Англия и англичане. Москва: МГУ, 2005. 272 с.
57. Пермяков Г.Л. Основы структурной паремиологии. М.: Наука, 1988. 236 с.
58. Пермяков Г.Л. Пословицы и поговорки народов Востока: систематизированное собрание изречений двухсот народов. М: ЛИБРОКОМ, 2012. 672 с.
59. Петрова Л.А. Паремиологический минимум в лексиконе языковой личности современных учащихся: диссертация ... кандидата филологических наук: 10.02.01. Великий Новгород, 2007. 295 с.
60. Подвигина Н.Б. Языковая картина мира. Актуальные вопросы современной филологии и журналистики. 2009. №5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ya-zykovaya-kartina-mira-1> (Дата обращения: 12. 10. 2021).
61. Подюков И.А. Семиотический аспект текста паремии. Лингвистические и эстетические аспекты анализа текста. Соликамск, 1999. 169 с.
62. Постовалова В.И. Картина мира в жизнедеятельности человека. *Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира* / отв. ред. Б.А. Серебренников. М.: Наука, 1988. С. 8 – 69.

63. Райдаут Р., Уиттинг К. Толковый словарь английских пословиц. СПб: Лань, 1997. 252 с.
64. Рузин И.Г. Возможности и пределы концептуального объяснения языковых фактов. *Вопросы языкознания*. 1996. № 5. С. 39 – 50.
65. Рыбникова М.А. Русская поговорка. *Русское устное народное творчество. Хрестоматия по фольклористике* / Под ред. Ю. Г. Круглова. М.: Высшая школа, 2003. С.159 –166.
66. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. П.:
67. Семененко Н. Н Лингвокультурологическое описание структуры и семантики паремий: диссертация ... кандидата филологических наук: 10.02.01. Белгород, 2002. 191 с.
68. Слышкин Г.Г. Лингвокультурный концепт как системное образование. *Вестник ВГУ. Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2004. №1. URL: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/lingvo/2004/01/slyshkin.pdf> (Дата обращения: 10.08.2021)
69. Соловьев В.С. Толковый словарь по философии. Москва, 1980. 150 с.
70. Степанов Ю.С. Концепты. Тонкая пленка цивилизации. М.: Языки славянских культур, 2007. 248 с.
71. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта. *Методологические проблемы когнитивной лингвистики*. Воронеж: ВГУ, 2001. С. 58 – 65.
72. Стернин И.А., Попова З.Д. Когнитивная лингвистика. М.: Восток – Запад, 2007. 314 с.
73. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. М.: Слово, 2008. 352 с.
74. Токарев Г.В. Концепт как объект лингвокультурологии (на материале репрезентаций концепта «Труд» в русском языке). Волгоград: Перемена, 2003. 213 с.
75. Токарев Г.В. Лингвокультурологическая интерпретация концепта. *Когниция, коммуникация, дискурс*. Волгоград, 2010. № 2. С. 51 – 61.

76. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: у 4 т. М.: Азбука-Терра, 1996. Т. 3. 832 с.
77. Фокс К. Наблюдая за англичанами. Скрытые правила поведения. пер. с англ. И.П. Новоселецкой. М.: Рипол классик, 2011. 512 с.
78. Шведова Н.Ю. Теоретические результаты, полученные в работе над «Русским семантическим словарем». *Вопросы языкознания*. 1999. № 1. С. 3 – 16.
79. Шестаков В.П. Английская литература и английский национальный характер. СПб: Нестор – История, 2010. 312 с
80. Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: енциклопедичний словник для фахівців з теоретичних гуманітарних дисциплін та гуманітарної інформатики. Київ, 1998. 335 с.
81. American folklore. An encyclopedia. New York and London: Garland Publishing Inc. 1996. 1253 p. URL: <http://1.droppdf.com/files/IImsW/encyclopedia-of-american-folklore.pdf> (Last accessed: 25. 08. 2021)
82. Apperson G.L. English Proverbs and Proverbial Phrases. London, 1929. 736 p.
83. Bloom H. The Global Brain: The Evolution of Mass Mind from the Big Bang to the 21st Century. New York: John Wiley & Sons, 2000. P. 384
84. Burke K. Literature [i.e., proverbs] as equipment for living. *The Philosophy of Literary Form: Studies in Symbolic Action*. Baton Rouge: Louisiana University Press, 1941. С. 253 – 262.
85. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (Last accessed: 20. 10. 2021]
86. Clark H., Marshall C. Definite Reference and Mutual Knowledge. *Elements of Discourse Understanding*. Cambridge: Cambridge University Press, 1981. P. 10 – 63.
87. Commager H. S. *Britain Through American Eyes*. New York: ACLS Humanities E-Book, 1974. 767 p.
88. *Concise Dictionary of Proverbs*. Oxford University Press Inc. 2003. 364 p.

89. Cordry H.V. *The Multicultural Dictionary of Proverbs*. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company, 2005. 416 p.
90. Cram D. *The Linguistic Status of the Proverb*. Ed. by W. Mieder. New York: Garland Publishing, 1996. № 43. C. 53–71.
91. Croft W., Alan D. *Cognitive Linguistics*. New York: Cambridge University Press, 2004. 374 p.
92. D'Angelo F.J. Some uses of proverbs. *College Composition and Communication*, 1977. P. 365 – 369.
93. Dillon J. The Question of Being in. Brunschwig J., Lloyd G. (Eds.). Harvard: Harvard University Press, 2000. P. 51 – 71.
94. Evans V. *How Words Mean*. New York: Oxford University Press, 2009. 371 p.
95. Harnish R.M. Communicating with proverbs. *Communication and Cognition*, 1993. P. 265 – 290.
96. *Heritage: The American Heritage Dictionary of the English Language*. Houghton Mifflin Company, 2015. 2112 p.
97. Hornby A.S. *Oxford advanced learner's dictionary of current English*. 6th ed. Oxford: Oxford University Press, 2000. 1539 p.
98. Kerschen L. *American proverbs about woman*. Westport, Connecticut: Greenwood Press, 1998. 216 p.
99. Közmondás N.O. Világirodalmi lexikon. In the encyclopedia of the world's literature. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1979. Vol. 6. 645 p.
100. Lauhakangas O. *The Matti Kuusi International Type System of Proverbs*. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica, 2001. 158 p.
101. Lebedro M. G. *Culture Bumps: Overcoming misunderstanding in Cross-Cultural Communication*. Vladivostok: Far Eastern State University Press, 1999. 194 p.
102. Longman Dictionary of Contemporary English. URL: <https://www.ldoceonline.com/> (Last accessed: 20. 10. 2021)
103. Loukatos D. *Introduction to Greek Folklore*. Athens, 1978. 123 p.
104. *Macmillan English dictionary of advanced learners*. London: Macmillan Publishers Limited, 2002. 1126 p.

105. Manser M. Dictionary of proverbs. New York: Facts On File. 2nd ed. 2007. 499 p.
106. Margulis A., Kholodnaya A. Russian-English proverbs and sayings. Jefferson, North Carolina: McFarland & Company. 2008. 495 p.
107. Mieder W. Dictionary of Authentic American Proverbs. New York: Berghahn Book. 2021. 241 p.
108. Mieder W. Proverbs. A handbook. Westport, Connecticut: Greenwood Press, 2004. 328 p.
109. Mieder W., Stewart A. K., Kelsie B. H. A Dictionary of American Proverbs. New York: Oxford University Press, 1992. 736 p.
110. Norrick N.R. How proverbs mean: Semantic studies in English proverbs. Berlin: Mouton, 1985. 213 p.
111. Nuessel F. Proverbs and metaphoric language in second-language acquisition. In W. Mieder (Ed.), Cognition, comprehension and communication. A decade of North American proverb studies. Hohengehren: Schneider-Verlag. 2003. P. 395 – 412
112. Orwell G. England, Your England. L.: Penguin Books Ltd, 2017. 48 p. URL: http://orwell.ru/library/essays/lion/english/e_eye
113. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.lexico.com/> (Last accessed: 19. 10. 2021)
114. Richard P., Honeck (1997) A Proverb in Mind. The Cognitive Science of Proverbial Wit and Wisdom. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
115. Roger D. Abrahams. Proverbs and proverbial Expressions. *Folklore and Folk life. An Introduction* / Ed. by Richard M. Dorson. Chicago: University of Chicago Press, 1972. 119 p.
116. Sapir E. Culture, Language and Personality / ed. by D. G. Mandelbaum. Berkeley, CA: University of California Press, 1958. 205 p.
117. Speake J. Oxford Dictionary of Proverbs. Oxford University Press Inc. 5th ed. 2008. 625 p.

118. Stamatakos I.Dr. Lexikontes Archaiais Hellenikes Glosses (Dictionary of the Ancient Greek Language). Athenai: Ekdotikos Organismos "O Phoinix" EPE, 1972. 259 p.
119. Talmy L. Toward a Cognitive Semantics. Cambridge (Mass), L.: A Bradford Book, The MIT Press, 2000. Vol. 1: Concept Structuring Systems. 565 p.
120. Taylor A. The Proverb: and an index to the proverb. Hatboro: Folklore Associates, 1962. C. 345 – 367.
121. The Encyclopedia Britannica, 2008. URL: <http://www.britannica.com> (Last accessed: 25. 09. 2021)
122. The Columbia Encyclopedia. 6th ed. 2000. URL: <http://www.bartleby.com/65/pr/proverb.html> (Last accessed: 23. 08. 2021)
123. Titelman G. Random House Dictionary of America's Popular Proverbs and Sayings. 2nd ed. New York: Random House, 2000. 496 p.
124. Trayler M. Dictionary of proverbs. UK: Wordsworth Editions Limited. 1993. 659 p.
125. Ulusoy Aranyosi. Atasözüll neydi, ne oldu? [What was, and what now is, a proverb?]. Milli folklor, 2010. P. 5 –15.
126. Whiting B.J. The Nature of the Proverb. Harvard Studies and Notes in Philology and Literature. New York: New York University Press, 1932. P. 273 – 307.
127. Whiting B.J. Early American proverbs and proverbial phrases. Cambridge, Massachusetts: Belknap Press of Harvard University Press. 1977. 624 p.
128. Whorf B.L. Language, Thought and Reality / ed. by J. B. Carroll. Cambridge, MA: MIT Press, 1956. 180 p.
129. Wierzbicka A. Semantics, Culture and Cognition. Human Concepts in Culture-Specific Configurations. Oxford: Oxford University Press, 1992. 496 p.
130. Wierzbicka A. The Case for Surface Case. Ann Arbor: Karoma, 1980. 182 p.
131. Zimovets N.V., Matveeva A.A. K voprosu o proiskhozhdenii angliiskikh poslovits i pogovorok. In: Aktual'nye voprosy perevodovedeniia i praktiki perevoda: sb. nauch. st. [The Origin of English Proverbs and Sayings. In: Current

Issues of Translation Studies and Practice of Translation: Collected articles].
Novgorod: Biuro perevodov "Al'ba", 2013. № 3. P. 27 – 29.